

VALLANKUMOUKSELLISTA SEIKKAILUPOLITIIKkaa

I

Me elämme myrskyisiä aikoja, jolloin Venäjän historia astelee eteenpäin seitsenpeninkulmaisoin askelin, jolloin jokainen vuosi merkitsee joskus enemmän kuin vuosikymmenet rauhallisina kausina. Tehdään yhteenvetoja puoli vuosisataa kestäneestä reforminjälkeisestä kaudesta, laskeetaan peruskiviä sosiaalis-poliittisille rakennuksille, jotka tulevat pitkän, pitkän aikaa määrittelemään koko maan kohtalot. Vallankumouksellinen liike kasvaa edelleenkin hämmästyttävän nopeasti ja „suuntauksemme” kypsyvät valmiiksi (ja lakastuvat) tavattoman nopeasti. Suuntaukset, joilla on vankka pohja niin nopeasti kehittyvän kapitalistisen maan kuin Venäjän luokkarakenteessa, löytävät miltei kohta „lokeronsa” ja keksivät sukulaisluokkansa. Esimerkiksi: hra Struven evoluutio, Struven, jolta vallankumoukselliset työläiset vain 1½ vuotta sitten kehoittivat „repäisemään pois” marxilaisen „naamion” ja joka jo nyt on itse esiintynyt ilman naamia läheisyydestään maahan ja pidättyväisyydestään ylpeiden liberaalisten tilanherrain johtajana (tahi käskyläisenä?). Päinvastoin suuntaukset, jotka ilmaisevat ainoastaan intelligenssin välikerrosten ja epämääräisten kerrosten katsomusten perinnäistä horjuvaisuutta, yrittävät korvata määrättyihin luokkiin lähentymisen sitä meluisemmilla esiintymisillä, mitä voimakkaammin tapahtumat pauhaavat. „Melutaan, veliseni, melutaan”—tämä on monien sellaisten vallankumouksellisella mielellä olevien henkilöiden tunnus, jotka tapahtumain vihuri on temmannut mukaansa, mutta joilla ei ole mitään teoreettisia tahi sosiaalisia perustoja.

Tällaisiin „meluisiin” suuntauksiin kuuluvat myös „socialistivallankumoukselliset”, joiden kasvot käyvät yhä selvemmiksi. Ja proletariaatin on jo aika tarkkailla huolellisemmin näitä kasvoja, tehdä itselleen tarkoin selväksi, keitä todellisuudessa ovat nuo ihmiset, jotka sitä itsepintaisemmin etsivät proletariaatin ystävyyttä, mitä selvemmäksi heille käy mahdottomuus olla olemassa erikoisena suuntauksena ilman kiinteää lähenemistä todella vallankumoukselliseen yhteiskuntaluokkaan.

Kolmenlaiset seikat ovat eniten myötävaikuttaneet socialistivallankumouksellisten todellisten kasvojen selville saamiseen. Niitä ovat ensinnäkin kahtiajakaantuminen vallankumouksellisen socialidemokratian ja opportunistin välillä, joka (opportunisti) nostaa päätään „marxilaisuuden arvostelun” lipun alla. Niitä ovat toiseksi Balmashevin tekemä Sipjagin murha ja eräiden vallankumouksellisten mielialoissa tapahtunut uusi käänne terroriin. Niitä ovat kolmanneksi ja pääasiassa se uusi talonpoikaisliike, joka on pakoittanut henkilöt, jotka ovat tottuneet istumaan kahden tuolin välissä ja joilla ei ole minkäänlaista ohjelmaa, esittämään *post factum* * edes jotain ohjelman tapaista. Tarkastelkaamme kaikkia näitä kolmea seikkaa tehden varauksen, että sanomalehtikirjoituksessa voidaan vain lyhyesti viitata perustelun tärkeimmät kohdat ja että sen yksityiskohtaisempaan esitykseen täytyy meidän todennäköisesti vielä palata aikakauslehtikirjoituksessa tahi kirjasessa.

Periaatteellisen teoreettisen julistuksen socialistivallankumoukselliset ovat hankkineet esittämään vasta „Vestnik Russkoi Revoljutsii” aikakauslehden 2. numerossa allekirjoittamattomassa toimituskirjoituksessa: „Socialismin kasvu maailmassa ja sen kriisi”. Me suosittelemme kovasti tätä kirjoitusta kaikille niille, jotka haluavat saada havainnollisen käsityksen täydellisestä teoreettisesta periaatteettomuudesta ja hataruudesta (sekä taidosta peittää sitä sanatulvalla). Tämän sanomattoman erinomaisen kirjoituksen sisältö voidaan esittää parilla sanalla. Socialismi on kasvanut koko maailmaa käsittäväksi voimaksi, socialismi (= marxilaisuus) jakaantuu nyt kahtia vallankumouksellisten („ortodoksien”) ja opportunistien („kriitikkojen”) välisen taistelun vuoksi. Me, „socialistivallankumoukselliset”, emme

* — tapahtumain jälkeen. *Toim.*

„tietenkään” ole milloinkaan olleet myötämielisiä opportunistille, mutta me hypimme ja leikimme „arvostelun” johdosta, joka on vapauttanut meidät dogmista, mekin ryhdyimme tarkistamaan tätä dogmia, ja vaikka me emme ole harjoittaneet vielä kerta kaikkiaan minkäänlaista (paitsi porvarillis-opportunistista) arvostelua, vaikka me emme vielä ole tarkistaneet mitään, niin tämä meidän vapautemme teoriasta tuleekin lukea meidän melkoiseksi ansioksemme. Sitä suuremmalla syyllä on luettava ansioksi se, että teoriasta vapaina ihmisinä me olemme kiihkeästi kaikkien yleisen yhteenliittymisen kannalla, me tuomitsemme tulisesti kaikki periaatteelliset-teoreettiset kiistat. „Vakava vallankumouksellinen järjestö”, uskottelee meille hyvin vakavana „Vestnik Russkoi Revoljutsii” (№ 2, s. 127), „kieltäytyisi ratkaisemasta sosiaalisen teorian ikuisesti hajoittavia riitakysymyksiä, minkä ei tietenkään tule häiritä teoreetikkoja niiden ratkaisun etsimisessä”, tahi suuremmin: antaa kirjailijan kirjoitella ja lukijan lueskella, ja sillä aikaa kun asiaa jauhetaan, me riemuitsemme vapautuneen tyhjän paikan johdosta.

Ei tietenkään ole syytä ruveta vakavasti käsittelemään tätä sosialismista poikkeamisen (oikeastaan kiistojen vuoksi) teoriaa. Mielestämme sosialismin kriisi velvoittaa hiukankin vakavia sosialisteja nimenomaan kiinnittämään mitä suurinta huomiota teoriaan,— asettumaan päättävästi ehdottoman määrätylle kannalle, tekemään jyrkän eron horjuvista ja epäluotettavista aineksista. Sosialistivallankumouksellisten mielestä taas, kun kerran „jopa saksalaisillakin” on kahtiajako ja hajaannus, niin meidän, venäläisten, on itse jumala käskenyt olemaan ylpeitä siitä, ettemme itsekään tiedä, mihin laahustamme. Meidän mielestämme teorian puuttuminen riistää vallankumoukselliselta suuntaukselta olemassaolo-oikeuden ja tuomitsee sen kiertämättä ennemmin tai myöhemmin poliittiseen vararikoon. Sosialistivallankumouksellisten mielestä taas teorian puuttuminen on erittäin hyvä juttu, varsin mukava „yhteenliittymistä varten”. Kuten huomaatte, me emme pääse heidän kanssaan yksimielisyyteen, sillä me jopa puhummekin eri kieltä. Ainoa toive: ehkäpä heidät saa järkiinsä hra Struve, joka niin ikään (mutta vakavammin) puhuu dogmin poistamisesta ja siitä, että „meidän” tehtävänämme (kuten yleensä sen porvariston tehtävänä, joka kääntyy proletariaatin puoleen)

ei ole hajoittaminen, vaan yhteenliittäminen. Eivätköhän sosialistivallankumoukselliset joskus huomaa hra Struven avulla, minkälainen *todellinen merkitys* on heidän asenteellaan — vapautumisella sosialismista yhteenliittymistä varten ja yhteenliittymisellä sosialismista vapautumisen kunniaksi?

Siirtykäämme toiseen kohtaan, kysymykseen terroristista.

Puolustaessaan terroria, jonka kelpaamattomuuden Venäjän vallankumouksellisen liikkeen kokemus on niin selvästi todistanut, sosialistivallankumoukselliset ovat pakahduttua julistaessaan, että he tunnustavat terrorin vain yhdessä joukoissa tehtävän työn kanssa ja että siksi ne perustelut, joilla Venäjän sosialidemokraatit kumosivat (ja kumosivat pitkäksi aikaa) tällaisen taistelukeinon tarkoituksenmukaisuuden, eivät koske heitä. Tässä toistuu juttu, joka muistuttaa suuresti heidän suhdettaan „arvosteluun”. Me emme ole opportunisteja, huutavat sosialistivallankumoukselliset ja samaan aikaan luovuttavat arkistoon proletaarisen sosialismin dogmin yksinomaan vain opportunistisen eikä minkään muun kritiikin perusteella. Me emme toista terroristien virhettä, me emme syrjäytä joukoissa tehtävää työtä, vakuuttelevat sosialistivallankumoukselliset, ja samaan aikaan suosittelevat innokkaasti puolueelle sellaisia tekoja kuin Balmashevinkin tekemä Sijjagin murha, vaikka jokainen tietää ja näkee mainiosti, että tällä teolla ei ollut mitään yhteyttä joukkoihin eikä sillä suoritustavaltaan voinutkaan olla yhteyttä, että tämän teon suorittaneet henkilöt eivät panneet laskelmiaan eivätkä luottaneet mihinkään tiettyyn väkijoukon esiintymiseen tai tukeen sen taholta. Sosialistivallankumoukselliset eivät naiivisti huomaa sitä, että heidän taipuvaisuutensa terroriin on mitä läheisimmässä syy-yhteydessä siihen tosiasiaan, että he ovat alusta alkaen olleet ja ovat edelleenkin syrjässä työväenliikkeestä eivätkä edes yritä tulla luokkataisteluaan käyvän vallankumouksellisen luokan puolueeksi. Ahkera vannominen panee hyvin usein olemaan varuillaan ja epäilemään voimakasta höystettä kaipaavan totuudenmukaisuutta. Kun luen sosialistivallankumouksellisten vakuutteluja: terrorilla me emme loitonna työtä joukoissa, niin mieleeni tulevat usein sanat: eikö vannominen jo kyllästytä? Tätähän vakuuttelevat ne samat henkilöt, jotka ovat jo loitonneet sosialidemokraattisesta työväenliikkeestä, joka todella nostattaa joukkoja,

henkilöt, jotka edelleenkin loittonevat siitä tarrautuen mihin teorian riekaleisiin tahansa.

Sanottua voi erinomaisesti havainnollistaa vuoden 1902 huhtikuun 3 p:n julistus, jonka „sosialistivallankumouksellisten puolue” julkaisi. Se on kaikkein elävin, välittömiin toimihenkilöihin läheisin, kaikkein pätevin lähde. „Terroristista taistelua koskevan kysymyksen asettelu” tässä julistuksessa „käy täydellisesti yhteen” myös „puolueen katsantokannan kanssa”, kuten „Revoljutsionnaja Rossijan” (№ 7, s. 24)* arvokas tunnustus kuuluu.

Huhtikuun 3 p:n julistus jäljentää tavattoman säntillisesti terroristien „uusimman” todistelukaavan. Ennen kaikkea pistävät silmääne sanat: „me emme kehoita käyttämään terroria joukoissa tehtävän työn asemesta, vaan nimenomaan tätä työtä varten ja samanaikaisesti sen kanssa”. Ja ne pistävät silmään sen tähden, että ne on ladottu kolme kertaa suuremmilla kirjakkeilla kuin muu teksti (tapa, jonka tietenkin „Revoljutsionnaja Rossijakin” on toistanut). Totta tosiaan, sehän on niin yksinkertaista! Painatetaan lihavilla kirjakkeilla „ei asemesta, vaan kanssa” — ja sosialidemokraattien kaikki vastaväitteet, historian koko opetus katoaa heti. Mutta lukekaapa koko julistus, niin te huomaatte, että lihavilla kirjakkeilla vannominen ottaa turhaan joukkojen nimen.— Se aika, „jolloin työ kansa pääsee ulos pimeydestä” ja „mahtavana kansan aaltona murskaa säpäleiksi rautaiset portit” — „oo!” (kirjaimellisesti näin: oo!) „ei vielä niinkään pian koita, ja on kauheaa ajatellakin, miten paljon siinä tulee uhreja!” Eivätkö nämä sanat: „oo, ei vielä niinkään pian” osoita sitä, ettei ollenkaan ymmärretä joukko liikettä eikä luoteta siihen? Eikö tämä perustelu ole varta vasten keksitty pilkaksi sille tosiasialle, että työväki jo nousee? Ja jos loppujen lopuksi tässä kuluneessa väitteessä olisikin siinä määrin perustaa kuin mitä siinä tosiasiaassa

* Tosin „Revoljutsionnaja Rossija” harjoittaa tämänkin pykälän suhteen jonkinlaista tasapainoteitilua. Toisaalta „käy täydellisesti yhteen”, toisaalta — viittaus „liioitteluun”. Toisaalta „Revoljutsionnaja Rossija” sanoo, että tämä julistus on vain sosialistivallankumouksellisten „yhden ryhmän” aikaansaannos. Toisaalta on olemassa sellainen *tosiasia*, että julistuksessa allekirjoituksena on: „sosialistivallankumouksellisten puolueen *julkaisu*” ja lisäksi siinä toistetaan saman „Revoljutsionnaja Rossijan” motto („taistelussa sinä hankit oikeutesi”). Me käsitämme, että „Revoljutsionnaja Rossijan” on epämieluisaa kajota tähän arkaan kohtaan, mutta pillosilla olo on mielestämme tällaisissa tapauksissa suorastaan sopimatonta. Ekonomismin olemassaolo oli niin ikään epämieluisaa vallankumoukselliselle sosialidemokratialle, mutta se paljasti avoimesti ekonomismia yrittämättä saattaa ketään ja milloinkaan harhaan.

on tyhmyyttä, niin siitä juontuisi erittäin selvästi terrorin kelpaamattomuus, sillä ilman työväkeä kaikki pommit ovat voimattomia, ilmeisen voimattomia.

Kuulkaa edelleen: „Jokainen terroristinen isku ikään kuin riistää osan voimaa itsevaltiudelta ja siirtää (!) koko tämän voiman (!) vapaudesta taistelevien puolelle”. „Ja kun terroria tullaan harjoittamaan systemaattisesti (!), niin on ilmeistä, että meidän vaakakuppimme vihdoin tulee painamaan enemmän”. Niin, niin, jokaiselle on selvää, että edesämme on tavattoman karkean muodon saanut mitä suurin terrorismin ennakkoluulo: poliittinen murha sinänsä „siirtää voimaa”! Tässä teille on toisaalta voimansiirtämisteoria ja toisaalta „ei asemesta, vaan kanssa...”. Ja kuinka ei edes kyllästytä vanhoa?

Mutta nämä ovat vasta kukkasia. Marjat tulevat myöhemmin. „Ketä on iskettävä?”, kysyy sosialistivallankumouksellisten puolue ja vastaa: ministereitä eikä tsaaria, sillä „tsaari ei vie asiaa äärimmäisyyteen asti” (!! mistä he sen ovat saaneet tietää??), ja sitä paitsi „se on helpompaakin” (kirjaimellisesti niin!): „ei mikään ministeri voi asettua hoviin niin kuin linnaan”. Ja tämä perustelu päättyy seuraavaan järjeilyyn, joka ansaitsee tulla ikuistetuksi näyteenä sosialistivallankumouksellisten „teoriasta”. „Väkijoukkoa vastaan itsevaltiudella on sotamiehiä, vallankumouksellisia järjestöjä vastaan — salainen ja julkinen poliisi, mutta mikä pelastaa sen...” (kenet sen? itsevaltiudenko? kirjoittaja on huomaamattaan jo samaistanut itsevaltiuden sen ministerin kanssa, jota on helpompi iskeä!) „...yksityisiltä henkilöiltä tai pieniltä kerhoilta, jotka herkeämättä, jopa toistensa tietämättä (!!) valmistelevat hyökkäystä ja hyökkäävät? Ei mikään voima auta sitä vastaan, mikä on tavoittamaton. Tehtävämme on siis selvä: on raivattava pois jokainen itsevaltiuden mahdikas väkivallanharjoittaja käyttämällä sitä ainoaa keinoa, jonka itsevaltius on meille jättänyt (!), — nimittäin kuolemaa”. Kirjoittakoot sosialistivallankumoukselliset miten suuria paperivuoria tahansa uskotellakseen, että terroria saarnaamalla he eivät loitonna, eivät desorganisoivat työtä joukoissa, mutta he eivät voi sanatulvalla kumota sitä tosiasiaa, että nimenomaan siteeratassa julistuksessa on nykypäivien todellisen terroristin psykologia ilmaistu oikein. Voiman siirtelyn teoriaa täydennetään luonnollisesti tavoittamattomuusteorialla, teorialla, joka lopullisesti

kääntää ylösalaisin ei ainoastaan koko menneen kokemuksen, vaan myös kaiken järkevän ajatuksen. Se, että vallankumouksen ainoana „toiveena” on „väkijoukko”, että poliisia vastaan voi taistella yksinomaan vallankumouksellinen järjestö, joka johtaa (teoissa eikä sanoissa) tätä väkijoukkoa — se on aapistotuus. Sitä hävettää todistella. Ja vain henkilöt, jotka ovat unohtaneet kaiken eivätkä ole oppineet mitään, saattavat päättää „päinvastoin” ja puhua uskomatonta, hirveää tyhmyyttä, että itsevaltiuden voivat väkijoukolta „pelastaa” sotamiehet ja vallankumouksellisilta järjestöiltä poliisi, mutta ministereitä jahtaavilta yksilöiltä *ei pelasta mikään!*

Tämä uskoton järkeily, josta — se on varmaa — on tuleva kuuluisa, ei suinkaan ole pelkkää eriskummallisuutta. Ei, se on opettavainen siinä suhteessa, että viemällä rohkeasti järjestömyyteen asti se paljastaa terroristien perusvirheen, joka on heille ja ekonomisteille yhteinen (mahdollisesti on jo sanottava: ekonomismivainajan entisille edustajille?). Tämä virhe, kuten jo useasti olemme maininneet, sisältyy siihen, *ettei ymmärretä* liikkeemme peruspuutteellisuutta. Liikkeen harvinaisen nopean kasvun vuoksi ovat johtajat jääneet jälkeen joukoista, vallankumoukselliset järjestöt eivät ole kasvaneet proletariaatin vallankumouksellisen aktiivisuuden tasolle, eivät kykene kulkemaan edellä ja johtamaan joukkoja. Tällaisen epäsuhteen olemassaoloa ei epäile yksikään rehellinen ihminen, joka hiukankin tuntee liikettä. Ja kun kerran asia on siten, niin ilmeisesti nykyiset terroristit ovat oikeita nurinkäännettyjä ekonomisteja joutuessaan niin tyhmään, mutta vastakkaiseen äärimmäisyyteen. Kun tällaisena aikana, jolloin vallankumouksellisilla *ei riitä* voimia ja keinoja jo nousevien joukkojen johtamiseen, kehoitetaan harjoittamaan sellaista terroria kuin erillisten yksilöiden ja toisilleen tuntemattomien kerhojen järjestämät ministerinmurhat, — niin se merkitsee sitä, *ettei siten* ainoastaan katkaista työtä joukoissa, vaan suorastaan desorganisoidaan sitä. — Me vallankumoukselliset „olemme tottuneet arastellen sulloutumaan röykkiöön”, luemme me huhtikuun 3 p:n julistuksesta, „ja jopa (NB *) sekin uusi, rohkea henki, joka viimeisten parin kolmen vuoden aikana on tuulahtanut, toistaiseksi on nostattanut enemmän väki-

* — Nota bene — huomatkkaa. *Toim.*

joukon kuin yksilöiden mielialaa". Näissä sanoissa on paljon sattumalta sanottua totuutta. Ja juuri tämä totuus se lyökin täydellisesti terrorismin saarnaajat. Tästä totuudesta jokainen ajatteleva sosialisti tekee johtopäätöksen: on tehokkaammin, rohkeammin ja ryhdikkäämmin toimittava röykkiönä. Mutta sosialistivallankumoukselliset päättelevät: „ammu, sinä tavoittamaton yksilö, sillä röykkiö, oo, ei tule vielä pian ja röykkiötä vastaan on sotamiehiäkin". Tämä ei enää ole ollenkaan järkevää, herrat!

Julistus ei tule toimeen myöskään ilman kiihoitusterrorin teoriaa. „Sankarin jokainen kaksintaistelu herättää meissä kaikissa taisteluhenkeä ja uljuutta", sanotaan meille. Mutta me tiedämme menneisyydestä ja näemme nykyään, että *vain* joukkoliikkeen uudet muodot tahi joukkojen uusien kerrostien herääminen itsenäiseen taisteluun todellakin herättää *kaikissa* taisteluhenkeä ja uljuutta. Kaksintaistelut taas, nimenomaan sikäli mikäli ne jäävät Balmashevien *kaksintaisteluiksi*, aiheuttavat välittömästi vain nopeasti ohimenevän sensaation ja välillisesti aiheuttavat jopa apatiaakin, seuraavan *kaksintaistelun* passiivista odottelua. Edelleen meille vakuutellaan, että „jokainen terrorin salama valistaa älyä", mitä me emme ikävä kyllä ole huomanneet terroria saarnaavan sosialistivallankumouksellisten puolueen suhteen. Meille tarjotaan suuren ja pienen työn teoriaa: „Hän, jolla on enemmän voimaa, enemmän mahdollisuuksia ja päättäväisyyttä, älköön tyytykö pieneen (!) työhön; etsiköön suurta tehtävää ja antautukoon siihen — terrorin propagoimiseen joukoissa (!), monimutkaisten... (tavoittamattomuusteoria on jo unohdettu!)... terrorististen tekojen valmisteluun". Eikö tämä tosiaankin ole hämmästyttävän viisasta: annetaan vallankumousmiehen henki kustosta Sipjagin-lurjukselle ja hänen vaihtamisestaan Pleve-lurjukseen — se on suurta työtä. Mutta *esim.* joukkojen valmentaminen aseelliseen mielenosoitukseen on pientä työtä. „Revoljutsionnaja Rossija" № 8 selittääkin juuri tätä sanoen, että aseellisista mielenosoituksista „on helppo kirjoittaa ja puhua jonain epämääräisen kaukaisen tulevaisuuden asiana", „mutta kaikilla näillä puheilla on tähän asti ollut vain teoreettinen luonne". Miten hyvin me tunnemme-kaan tämän sellaisten ihmisten kielen, jotka ovat vapaita vankkojen sosialististen vakaumusten ahtaista puitteista, ylipäänsä kaikkien kansanliikkeiden rasittavasta kokemuksesta!

Tulosten välittömän kouraantuntuvuuden ja sensaatiomaisuuden he sekoittavat praktillisuuden kanssa. Kun vaaditaan olemaan järkkymättä luokkanäkökannalla ja varjelemaan liikkeen joukkoluonnetta, niin se on heille „epämääräistä” „teoretisoimista”. Heidän käsityksensä mukaan määrätietoisuutta on mielialan jokaisen käänteän orjamainen seuraaminen ja... ja tämän vuoksi kiertämätön avuttomuus jokaisessa käänteessä. Kun mielenosoitukset alkavat, niin näiltä ihmisiltä tulee virtanaan vertavuotavia fraaseja, järkeilyjä lopun alusta. Kun mielenosoitukset pysähtyvät, niin masennutaan, ja, ennen kuin saappaatkaan ehtivät kulua, me jo huudamme: „oo, kansa ei vielä piankaan...”. Tsaarin väkivallantekijäin uusi ilkityö — ja me vaadimme, että meille osoitettaisiin sellainen „määrätty” keino, joka olisi tyhjentävänä *vastauksena* juuri tähän ilkityöhön, sellainen keino, joka antaisi viipymättömän „voiman siirtämisen”, ja me lupaamme ylväästi tämän siirtämisen! Nämä ihmiset eivät ymmärrä sitä, että jo yksin tämä voiman „siirtämisen” lupaus on poliittista seikkailua ja että heidän seikkailuhalunsa riippuu heidän periaatteettomuudesta.

Sosialidemokratia on aina varoittava seikkailusta ja armotta paljastava illuusiot, jotka kiertämättä päättyvät täydelliseen pettymykseen. Meidän on muistettava, että vallankumouksellinen puolue on vasta silloin nimensä arvoinen, kun se *teoissa* johtaa vallankumouksellisen luokan liikettä. Meidän on muistettava, että jokainen kansanliike saa loppumattomasti erilaisia muotoja kehitellen alituisesti uusia ja heittäen pois vanhoja muotoja, luoden vanhojen ja uusien muotojen muunnelmia tahi uusia kombinaatioita. Ja meidän velvollisuutemme on osallistua aktiivisesti tähän taistelutapojen ja -keinojen kehittelyprosessiin. Kun ylioppilasliike kärjistyi, niin me aloimme kutsua työläistä ylioppilaan avuksi („Iskra” № 2) * ryhtymättä etukäteen ennustamaan mielenosoitusten muotoja, lupaamatta niistä viipymätöntä voiman siirtämistä, älyn valistamista tai erikoista tavoittamattomuutta. Kun mielenosoitukset vankistuivat, niin me aloimme kehoittaa järjestämään niitä, aseistamaan joukkoja, me asetimme tehtäväksi valmistella kansankapinaa. Kieltämättä ollenkaan periaatteessa väki-

* Ks. Teokset, 4. osa, ss. 397—402. *Toim.*

valtaa ja terroria me vaadimme työskentelemään sellaisten väkivaltamuotojen valmistelemiseksi, jotka pitäisivät silmällä joukkojen välitöntä osallistumista ja turvaisivat tämän osallistumisen. Me emme sulje silmiämme näkemästä tämän tehtävän vaikeutta, vaan tulemme työskentelemään varmasti ja sitkeästi sen ratkaisemiseksi välittämättä sellaisista vastaväitteistä kuin että se on „epämääräisen kaukaista tulevaisuutta”. Niin, herrat, me kannatamme liikkeen tuleviakin emmekä yksinomaan entisiä muotoja. Me pidämme parempana pitkää ja vaikeaa työtä sen hyväksi, mille tulevaisuus kuuluu, kuin sen „kevyttä” toistumista, minkä menneisyys on jo tuominnut. Me tulemme aina paljastamaan niitä, joilla on kielellään sota dogmikaavoja vastaan, mutta joilla itse asiassa on yksinomaan mitä ränsistyneimpiä ja vahingollisimpia kaavoja voiman siirtämisen sekä suuren ja pienen työn välisen eron teorioista ja tietenkin myös kaksintaistelun teoriasta. „Samoin kuin ennen muinoin kansojen taisteluissa niiden johtajat ratkaisivat taistelun kaksintaistelulla, samoin myös terroristit kaksintaistelussa itsevaltiutta vastaan valloittavat vapauden Venäjälle” — näin päättyy huhtikuun 3 p:n julistus. *Tällaisten* fraasien kumoamiseen riittää niiden julkaiseminen.

Ken todella tekee vallankumouksellista työtään proletariaatin luokkataistelun yhteydessä, se tietää, näkee ja tuntee mainiosti, miten suuri määrä proletariaatin (ja sitä tukemaan kykenevien kansankerrosten) välittömiä ja suoranaisia vaatimuksia jää tyydyttämättä. Se tietää, että lukuisissa paikoissa, kokonaisilla suurilla seuduilla työ-kansa kirjaimellisesti palaa taisteluhalusta, mutta sen innostus menee hukkaan kirjallisuuden ja ohjaajien puutteen takia, sen takia, että vallankumouksellisilla järjestöillä ei riitä voimia ja varoja. Ja me joudumme — me näemme sen, että joudumme — siihen samaan kirottuun umpikujaan, joka häijynä kohtalona niin kauan painoi Venäjän vallankumousta. Toisaalta riittämättömästi valistuneen ja järjestyneen väkijoukon vallankumouksellinen innostus menee hukkaan. Toisaalta taas „tavoittamattomien yksilöiden” laukaukset menevät hukkaan, yksilöiden, jotka kadottavat uskon siihen, että on mahdollista kulkea rivissä ja rintamassa, työskennellä käsi kädessä joukkojen kanssa.

Mutta asia on vielä täysin korjattavissa, toverit! Uskon kadottaminen oikeaan asiaan on vain harvinainen poikkeus. Terroriin viehättyminen on vain nopeasti ohimenevä mielihohde. Sulkeutukoot sosialidemokraattien rivit entistä tiukemmin, ja me liitämme vallankumouksellisten taistelujärjestön ja Venäjän proletariaatin joukkosankaruuden yhteen samaksi kokonaisuudeksi.

Seuraavassa kirjoituksessa tarkastelemme sosialistivallankumouksellisten agrariohjelmaa.

II

Sosialistivallankumouksellisten suhde talonpoikaisliikkeen on erikoisesti kiintoisa. Juuri agrariikysymyksessä ovat aina erikoisen vahvoina pitäneet itseään sekä vanhan venäläisen sosialismin edustajat että heidän liberaalinarodnikkilaiset perillisensä kuin myös monilukuiset opportunistisen kritiikin puolustajat Venäjällä, jotka kirkuvasti vakuuttelevat, että tässä kohdassa „arvostelu” on jo lopullisesti lyönyt marxilaisuuden pois asemista. Ja meidän sosialistivallankumouksellisemme haukkua nalkuttelevat marxilaisuuden, kuten sanotaan, pataluhaksi: „dogmaattisia ennakkoluuloja... aikansa eläneitä, aikoja sitten elämän nujertamia dogmeja... vallankumouksellinen intelligenssi on sulkenut silmänsä näkemästä maaseutua, ortodoksit ovat kieltäneet vallankumouksellisen toiminnan talonpoikaiston keskuudessa” ja paljon muuta sellaista. Nykyään on muodissa potkia ortodoksiaa. Mutta mihin alalajiin pitää sisällyttää ne potkijat, jotka *ennen* talonpoikaisliikkeen *alkua eivät ehtineet* edes hahmotella omaa agrariohjelmaansa? Kun „Iskra” jo 3. numerossaan * esitteli agrariohjelmansa, niin „Vestnik Russkoi Revoljutsii” sai vain soperretuksi: „jos kysymys asetetaan näin, niin silloin hämätään huomattavasti vielä erästä erimielisyyttämme”, ja „Vestnik Russkoi Revoljutsii” lehden toimitukselle sattui se pieni onnettomuus, että juuri „Iskran” kysymyksenasettelua („luokkataistelun vieminen maaseudulle”) se ei ymmärtänyt lainkaan. Nyt jäljestäpäin „Revoljutsionnaja Rossija” viittaa

* Ks. Teokset, 4. osa, ss. 403—411. *Toim.*

kirjaseen „Päiväjärjestyksessä oleva kysymys”, vaikkei siinäkään mitään ohjelmaa ole, vaan on ainoastaan sellaisen „kuuluisain” opportunistien kuin Hertzin ylistelyä.

Ja niinpä nämä henkilöt, jotka ennen liikkeen alkua olivat samaa mieltä sekä „Iskran” että Hertzin kanssa, esittävät kohta seuraavana päivänä talonpoikaiskapinan jälkeen manifestin „sosialistivallankumouksellisten puolueen talonpoikaissiiton (!) nimessä”, mutta te ette löydä tästä manifestista yhtään sanaa, joka olisi lähtöisin todella talonpojalta, te huomaatte siinä ainoastaan sen saman sanallista toistamista, mitä olette satoja kertoja lukenut narodnikeilta, liberaaleilta ja „kriitikoilta”... Sanotaan, että rohkeudella voitetaan kaupunkejakin. Se on totta, herrat sosialistivallankumoukselliset, mutta tökerösti töherretty reklaami ei ole todistus sellaisesta rohkeudesta.

Olemme nähneet, että sosialistivallankumouksellisten tärkeimpänä „etevämmyytenä” on vapaus teoriasta, heidän suurimpana taitonaan on osata puhua siten, ettei tule mitään sanotuksi. Jotta ohjelman voisi antaa, on jotain kuitenkin sanottava. On esim. heitettävä yli laidan „80-luvun lopun ja 90-luvun alun venäläisten sosialidemokraattien dogmi siitä, että ei ole olemassa muuta vallankumouksellista voimaa kuin kaupunkilaisproletariaatti”. Miten mukava sana: „dogmi”! Ei tarvitse muuta kuin hiukan vääristellä vihollisteoriaa, peittää tämä vääristely „dogmi”-pelättimellä,— ja asia on selvä!

Koko nykyinen sosialismi „Kommunistisesta manifestista” alkaen nojaa siihen epäilemättömään totuuteen, että ainoana kapitalistisen yhteiskunnan *todella* vallankumouksellisena luokkana on proletariaatti. Muut luokat voivat olla ja ovat vallankumouksellisia vain osaksi ja vain määrättyissä olosuhteissa. Herää kysymys, mitä pitäisi ajatella henkilöistä, jotka ovat „muuttaneet” tämän totuuden tietyn ajankohdan venäläisten sosialidemokraattien dogmiksi ja koettavat uskotella naiiville lukijalle, että tämä dogmi muka „perustui kokonaan siihen, että uskottiin avoimen poliittisen taistelun etäisyyteen”?

Nykyisen yhteiskunnan ainoaa todella vallankumouksellista luokkaa koskevaa Marxin oppia vastaan sosialistivallankumoukselliset esittävät kolminaisuuden: „intelligenssi, proletariaatti ja talonpoikaisto” ja ilmaisevat siten toivontonta käsitteiden sekavuutta. Kun te asetatte intelligenssin

proletariaatin ja talonpoikaiston vastakohtaksi, niin se merkitsee, että te ymmärrätte sillä määrättyä yhteiskuntakerrosta, sellaisten henkilöiden ryhmää, joiden yhteiskunnallinen asema on yhtä selvä kuin palkkatyöläisten ja talonpoikien yhteiskunnallinen asema. Mutta tällaisena kerroksena venäläinen intelligenssi on nimenomaan porvarillista ja pikkuporvarillista intelligenssiä. Tämän kerroksen suhteen on hra Struve aivan oikeassa nimitäessään lehteään Venäjän intelligenssin äänenkannattajaksi. Mutta jos te puhutte niistä intelligenteistä, jotka *eivät vielä ole asettuneet* mihinkään määrättyihin yhteiskunnallisiin asemiin tai jotka elämä on *jo lyönyt pois* normaaleista asemistaan ja siirtyvät proletariaatin puolelle,— niin silloin on kerrassaan typerää asettaa tätä intelligenssiä proletariaatin vastakohtaksi. Proletariaatti, samoin kuin mikä muu nykyisen yhteiskunnan luokka tahansa, ei ainoastaan kehittele omaa intelligenssiään, vaan myös ottaa itselleen kannattajia ylipäänsä kaikkien sivistyneiden ihmisten joukosta. Sosialistivallankumouksellisten sotaretki marxilaisuuden perus-„dogmia” vastaan todistaa vain vielä kerran, että koko tämän puolueen voimana on vanhasta irtaantuneiden, mutta uuteen yhtymättömien venäläisten intelligenttien vähäinen ryhmä.

Mitä talonpoikaistoon tulee, niin sen suhteen sosialistivallankumouksellisten mielipiteet ovat vieläkin sekavampia. Kuinka verraton on yksin kysymyksen asettelu: „mitkä yhteiskuntaluokat yleensä (!) aina (!!)

pitävät kiinni olemassaolevasta... (yksinomaanko itsevaltaisesta? vaiko yleensä porvarillisesta?)... järjestelmästä, varjelevat sitä eikä niitä voi vallankumouksellistaa?” Tähän kysymykseen ei oikeastaan voi vastata muuten kuin kysymyksellä: mitkä intelligenssiaineokset yleensä aina pitävät kiinni olemassaolevasta aatteiden kaaoksesta, varjelevat sitä eivätkä ole vastaanottavaisia määrätylle sosialistiselle maailmankatsomukselle? Mutta sosialistivallankumoukselliset haluavat antaa epävakavaan kysymykseen vakavan vastauksen. He lukevat „näihin” luokkiin ensiksikin porvariston, sillä sen „intressit on tyydytetty”. Tämä vanha ennakkoluulo, että muka Venäjän porvariston intressit olisi jo siinä määrin tyydytetty, että meillä ei ole eikä voi olla porvarillista demokratiaa (vrt. „Vestnik Russkoi Revoljutsii” № 2, ss. 132—133), on nyt ekonomistien ja sosialistivallankumouksellisten

yhteistä omaisuutta. Vielä kerran: eiköhän hra Struve saisi heille järkeä päähän?

Toiseksi, sosialistivallankumoukselliset lukevat näihin luokkiin „pikkuporvarilliset kerrokset”, „joiden intressit ovat individualistisia, niitä ei ole määritelty luokkaintresseiksi eikä muotoiltu reformatoriseksi tahi vallankumoukselliseksi sosiaalis-poliittiseksi ohjelmaksi”. Mistä tämä on otettu, sen yksin jumala tietää. Se, että pikkuporvaristo ei ainoastaan ole yleensä ja aina varjelematta olemassaolevaa järjestelmää, vaan päinvastoin esiintyy usein vallankumouksellisesti jopa porvaristoakin vastaan (nimittäin silloin, kun se likentyy proletariaattia) ja hyvin usein absolutismia vastaan ja muotoilee melkein aina sosiaalis-reformatorisia ohjelmia, se on tunnettua kaikille ja jokaiselle. Kirjoittajamme on yksinkertaisesti löpötellyt „äänekkäästi” pikkuporvaristoa vastaan seuraten sitä „elämänohjetta”, jonka Turgenev on eräässä „Proosarunossaan” esittänyt „vanhan veijarin” sanojen mukaan: on huu-dettava kovaäänisesti niitä paheita vastaan, joita tuntee itsellään olevan. Siis: *koska* sosialistivallankumoukselliset tuntevat, että ainoana sosiaalisena pohjana heidän asemalleen kahden tuolin välissä voivat ehkä olla vain eräät intelligenssin pikkuporvarilliset kerrokset,—niin *siksi* he kirjoittavat pikkuporvaristosta siten kuin tämä termi ei merkitsisikään sosiaalista kategoriaa, vaan yksinkertaisesti poleemista sanontaa. He haluavat kiertää myös sen epämielilyttävän kohdan, että he eivät ymmärrä nykyaikaisen talonpoikaiston kuulumista kokonaisuutena „pikkuporvarillisiin kerroksiin”. Ettekö te, herrat sosialistivallankumoukselliset, yrittäisi antaa meille vastausta tämän kohdan johdosta? Ettekö te sanoisi meille, miksi te toistaessanne Venäjän marxilaisuuden teorian palasia (esim. talonpoikain vieraspaikkalaisissa ansiotöissä käynnin ja irtolaistumisen edistyksellisestä merkityksestä) suljette silmänne siltä, että tuo sama marxilaisuus on todistanut Venäjän talonpoikaistalouden pikkuporvarillisen olemuksen? Ettekö te selittäisi meille, miten „omistajat tai puoliomistajat” voidaan nykyaikaisessa yhteiskunnassa olla lukematta pikkuporvarillisiin kerroksiin?

Ei, älkää odotelkokaan! sosialistivallankumoukselliset eivät vastaa, eivät sano eivätkä selitä mitään asian olemuksen kannalta, sillä he (taaskin ekonomistien tapaan) ovat

vahvasti omaksuneet taktiikakseen olla teorian alalla poissa-olijoita. „Revoljutsionnaja Rossiija” viittaa „Vestnik Ruskoii Revoljutsii” lehteen — se on muka heidän asiansa (vrt. 4. numerossa, vastausta „Zarjalle”), ja „Vestnik Ruskoii Revoljutsii” kertoo lukijalle opportunistisen kritiikin urotöistä ja uhkailee, uhkailee ja uhkailee vieläkin kovemmalla kritiikillä. Se on vähänlaisesti, herrat!

Sosialistivallankumoukselliset ovat pitäneet itsensä puhtaina nykyisten sosialististen oppien turmelevalta vaikutukselta. He ovat säilyttäneet täydellisesti vulgäärin sosialismin vanhat hyvät tavat. Edessämme on uusi historiallinen tosiasia, uutta liikehtimistä tiettyssä kansankerroksessa. He eivät tutki tämän kerroksen asemaa, eivät aseta tehtäväkseen sen liikunnan selittämistä tuon kerroksen luonteella ja sen suhteella koko yhteiskunnan kehittyvään taloudelliseen järjestelmään. Kaikki se on heille tyhjä dogmi, ylielettyä ortodoksiutta. Heillä se tapahtuu yksinkertaisemmin.— Mistä nousevan kerrostuman edustajat itse puhuvat? Maasta, lisämaasta, uudestijaosta.— Ja siinä kaikki. Siinä on „puolittain sosialistinen ohjelma”, „aivan oikea periaate”, „valoisa aate”, „ihanne, joka itumuodossaan jo elää talonpojan päässä” j.n.e. On vain „puhdistettava ja kehiteltävä tätä ihannetta”, kehiteltävä „puhdas sosialismiaate”. Ettekö Te usko, lukija? Teistä tuntuu uskomattomalta, että tämän narodnikkilaisen räsyn olisivat vetäneet uudelleen päivänvaloon sellaiset ihmiset, jotka niin pontevasti toistavat sitä, mitä viimeinen kirja heille sanoo? Mutta tämä kuitenkin on tosiasia, ja kaikki lainaamamme sanat on otettu „talonpoikaisliiton” julistuksesta, „Revoljutsionnaja Rossiija” № 8.

Sosialistivallankumoukselliset syyttävät „Iskraa” siitä, että se, nimittäessään talonpoikaisliikettä talonpoikaiston viimeiseksi kapinaksi, on liian aikaiseen alkanut siunata manalle: talonpoikaisto, opetetaan meitä, voi osallistua myös proletariaatin sosialistiseen liikkeeseen. Tämä syytös osoittaa havainnollisesti sosialistivallankumouksellisten ajatusten täydellistä sekavuutta. He eivät ole selvittäneet itselleen edes sitä, että demokraattinen liike maaorjuuden jätteitä vastaan on eri asia ja sosialistinen liike porvaristoa vastaan eri asia. Kun he eivät ymmärtäneet itse talonpoikaisliikettä, eivät he voineet ymmärtää sitäkään, että „Iskran” sanat, jotka heitä pelästyttivät, koskevat vain edellistä liikettä.

Siitä, että tuhoon joutuvat pientuottajat (mukaanluettuna talonpojat) voivat ja niiden täytyy osallistua proletariaatin sosialistiseen liikkeeseen, „Iskra” ei ainoastaan puhunut ohjelmassaan, vaan määritteli tarkasti tämän osallistumisen ehdot. Mutta nykyinen talonpoikaissiike ei lainkaan ole porvaristoa ja kapitalismia vastaan suunnattua sosialistista liikettä. Se päinvastoin yhdistää talonpoikaiston porvarilliset ja proletaraiset ainekset, jotka todellakin ovat yhtenäisiä taistelussaan maaorjuuden jätteitä vastaan. Nykyinen talonpoikaissiike kulkee ja johtaa siihen, että ei pystytetä sosialistista eikä puolittain sosialistista, vaan porvarillinen maaseututaloudenmuoto puhdistaa maaseutumme jo kypsyneet porvarilliset perustukset maaorjuuden kahleista.

Sosialistivallankumouksellisille tämä muuten on seitsemän sinetin takana oleva kirja. He jopa aivan vakavissaan uskottelevat „Iskralle”, että tien raivaaminen kapitalismin kehitykselle on pelkkä dogmi, sillä (60-luvun) „reformit” „juuri raivasivatkin (!) täydellisen (!!)) liikkuu-alan kapitalismin kehitykselle”. Näin pitkälle saattaa kirjoittelussaan mennä ketterä henkilö, jonka johdattajana on ketterä kynä ja joka kuvittelee, että kaikki „talonpoikaissiitolta” tuleva kelpaa: talonpoika ei saa asiasta selvää! — Mutta olkaa hyvä ja ajatelkaa, rakastettava kirjoittaja: ettekö ole milloinkaan sattunut kuulemaan sitä, että maaorjuuden jätteet pidättävät kapitalismin kehitystä? eikö teistä tunnu siltä, että tämä on jopa miltei tautologiaa? ja ettekö te ole mistään lukeut maaorjuuden jätteistä nykypäivien Venäjän maaseudulla?

„Iskra” sanoo, että edessäolevasta vallankumouksesta tulee porvarillinen vallankumous. Sosialistivallankumoukselliset väittävät vastaan: siitä tulee „ennen kaikkea poliittinen vallankumous ja tiettyssä mielessä demokraattinen”. Ehkäpä tämän herttaisen vastaväitteen tekijät yrittävät selittää meille: onko historiassa joskus ollut ja onko yleensä ajateltavissa sellainen porvarillinen vallankumous, joka ei olisi „tiettyssä mielessä demokraattinen”? Eikähän itse sosialistivallankumouksellisten ohjelmakaan (yhteiskunnan omaisuudeksi siirtyneen maan tasasuhtainen käyttö) mene vielä porvarillisen ohjelman puitteiden ulkopuolelle, sillä tavaratalouden säilyminen ja yksityistalouden salliminen vaikkapa vain yhteiselläkin maalla ei lainkaan hävitä kapitalistisia suhteita maanviljelyksestä.

Mitä kevytmielisemmin sosialistivallankumoukselliset suhtautuvat nykyisen sosialismin alkeellisimpiin totuuksiin, sitä helpommin he sepittävät „aivan alkeellisia deduktioita”, vieläpä yleillenkin siitä, että heidän „ohjelmansa rajoittuu” niihin. Tarkastelkaamme kaikkia heidän kolmea deduktiotaan, jotka todennäköisesti pysyvät kauan sosialistivallankumouksellisten teräväjärkisyyden ja sosialististen vakaumusten syvyyden muistomerkkeinä.

Deduktio № 1: „Jo nyt suuri osa Venäjän alueesta kuuluu valtiolle — on tarpeen, että koko alue kuuluisi kansalle”. Poliisi-narodnikkien (à la * Sazonov y.m.) ja kaikenlaisten katederi-reformaattorien ⁴⁶ teoksissa olevat liikuttavat viittaukset valtion maanomistukseen Venäjällä ovat „jo nyt” alkaneet ikävyyttää meitä. „On tarpeen”, että näiden herrojen jäljessä laahustaisivat itseään socialisteiksi ja vieläpä vallankumouksellisiksikin nimittävät henkilöt. „On tarpeen”, että sosialistit korostaisivat „valtion” näennäistä kaikkivoipaisuutta (unohtaen jopa senkin, että suuri osa valtion maista on keskitetty maan asumattomille reuna-alueille) eikä puolittain maaorjuudellisen talonpoikaiston ja etuoikeutetun, pienen suurmaanomistajaryhmän välistä luokkavastakohtaisuutta, joista viimeksi mainitut omistavat suuret määrät parhaita muokattuja maita ja joiden kanssa „valtio” on aina elänyt suuressa sovussa. Kuvitellessaan kehrittelevänsä sosialismin puhtaan aatteen sosialistivallankumouksellisemme itse asiassa tahrivat tätä aatetta epäkriittisellä suhtautumisellaan vanhaan narodnikkilaisuuteen.

Deduktio № 2: „Jo nytkin maa siirtyy pääomalta työlle — on tarpeen, että tämän prosessin veisi päätökseen valtio”. Mitä kauemmaksi mennään, sitä kummempia kuuluu. Ottakaamme vielä askel poliisinarodnikkilaisuutta kohti, kehoittakaamme (luokka-!) „valtiota” laajentamaan talonpoikain maanhallintaa yleensä. Se on erinomaisen sosialistista ja hämmästyttävän vallankumouksellista. Mutta mitä muuta voidaan odottaa henkilöiltä, jotka eivät nimitä talonpoikain suorittamaa maanostoa ja -vuokrausta maan siirtymiseksi maaorjuuttaja-tilanherroilta maaseutuporvaristolle, vaan siirtymiseksi „pääomalta työlle”. Muistutamme näille henkilöille vaikkapa vain tiedot „työlle siirtyneen” maan todellisesta jakaantumisesta: 6:sta 9:ään kymmenesosaan

* — kuten. *Toim.*

kaikesta talonpoikain ostomaasta ja 5:stä 8:aan kymmenesosaan vuokramaasta keskittyy *talouksien yhden viidesosan* haltuun, s.o. vauraiden pienelle vähemmistölle. Päätelkää tästä, minkä verran totuutta on sosialistivallankumouksellisten sanoissa, kun he väittävät, että „me emme edes perusta laskelmiamme” varakkaisiin talonpoikiin, vaan ainoastaan „puhtaasti työtätekeviin kerroksiin”.

Deduktio № 3: „Talonpojalla on jo maata ja hän käyttää sitä useimmissa tapauksissa tasasuhtaisesti jaettuna — on tarpeen, että tämä työperusteinen maankäyttö vietäisiin päätökseen... ja päätyisi kaikenlaisen osuustoiminnan kehittämisen kautta kollektiiviseen maanviljelystuotantoon”. Kaapikaa sosialistivallankumouksellista ja te löydätte hra V. V:n⁴⁷! Niin pian kuin päästiin tekoihin saakka, työntyivät narodnikkilaisuuden kaikki vanhat ennakkoluulot, jotka olivat onnellisesti säilyneet luikertelevien fraasien suojassa, kohta pinnalle. Valtion maanomistus — valtion päätökseen viemä maan siirtäminen talonpoikaistolle — yhteisö — osuustoiminta — kollektivismi — tästä herrojen Sazonovin, Juzovin, N. — onin⁴⁸, sosialistivallankumouksellisten, Hofstetterin, Totomiantsin y.m. y.m. mainiosta kaaviosta puuttuu eräs aivan pieni seikka. Siinä ei ole kehittyvää kapitalismia eikä luokkataistelua. Ja mistä tämä pikkuseikka olisi voinut tulla sellaisten ihmisten päähän, joiden koko aatteellinen pakaasi muodostuu narodnikkilaisuuden riekaleista ja muotikritiikin koreista paikkalapuista? Eikö *itse* hra Bulgakov ole sanonut, että maaseudulla ei ole tilaa luokkataistelulle? Eikö luokkataistelun vaihtaminen „kaikenlaisiin osuuskuntiin” tyydytä sekä liberaaleja että „kriitikkoja” kuin myös yleensä kaikkia niitä, jolle sosialismi ei ole muuta kuin tavanmukainen nimikilpi? Ja miksikä ei voitaisi yrittää rauhoittaa naiiveja ihmisiä vakuuttelemalla: „meille tietenkin on vierasta kaikenlainen yhteisön ihannoiminen”, vaikka näiden vakuuttelujen rinnalla saatte lukea suunnatonta fraasikeikailua „yhteisötalonpoikaiston suunnattomasta organisaatiosta”, siitä, että „tietyissä suhteissa ei mitään luokkaa Venäjällä siinä määrin työnnetä puhtaasti (!) poliittiseen taisteluun kuin juuri talonpoikaistoa”, että talonpoikain itsehallinnon (!) puitteet ja kompetenssi ovat paljon laajemmat kuin zemstvolla, että tämä „omatoiminnallisuuden” „laaja”... (ihan kylän aitaan saakka?)... yhdistäminen „alkeellisimpien kansalaisoikeuksien” puuttumisen

kanssa „on ikään kuin tarkoituksella keksitty sitä varten, että... saataisiin herätetyksi ja harjoitetuksi (!) yhteiskunnallisen taistelun poliittisia vaistoja ja tottumuksia”. Ellei miellytä, niin älä kuuntele, mutta...

„Pitää olla sokea, ellei näe, miten paljon helpompaa on siirtyä yhteisömaankäytön perinteistä maan sosialisointiaatteeseen”. Eiköhän asia ole päinvastoin, herrat? Eivätköhän toivottomasti sokeita ja kuuroja mahtane olla ne, jotka eivät yhä vielääkään tiedä, että juuri puolittain maaorjuudellisen yhteisön keskiaikainen sulkeutuneisuus, yhteisön, joka jakaa talonpoikaiston pienoisiin liittoihin ja sitoo maaseutuproletariaatin käsistä ja jaloista, on tukemassa luutuneisuuden, saamattomuuden ja villiyyden perinteitä? Etteköhän te vain lyö itse itseänne tunnustaessanne hyödyllisiksi vieraspaikkalaiset ansiotyöt, jotka ovat jo kolmella neljäsosalla murtaneet yhteisöperinteiden surullisenuuluisan taseasuhtaisuusperustan ja rajoittaneet nämä perinteet pelkäksi poliisimielivallaksi?

Sosialistivallankumouksellisten minimiohjelma, joka perustuu ylempänä käsiteltyyn teoriaan, on tosiaankin kummallinen. Kaksi pykälää tässä „ohjelmassa”: 1) „maan sosialisointi, s.o. sen siirtyminen koko yhteiskunnan omaisuudeksi ja työtätekevien käytettäväksi”; 2) „yhteiskunnallisten yhtymien ja talousosuuskuntien kaikenlaisten muotojen kehittäminen talonpoikaiston keskuudessa... („puhtaasti” poliittista taistelua varten?)... talonpoikaiston vapauttamiseksi asteittain rahapääoman vallasta... (teollisuuspääoman valtaan?)... ja edessäolevan kollektiivisen maanviljelystuotannon valmistelua varten”. Nykyisen „socialirevolutionärismin” koko henki heijastuu näissä kahdessa pykälässä kuin auringonvalo pienessä vesipisarassa. Teoriassa — vallankumouksellinen fraasi harkitun ja eheän katsomusten järjestelmän asemesta, käytännössä — avuton tarrautuminen johonkin muodinmukaiseen keinopahaseen luokkataisteluun osallistumisen asemesta — siinä kaikki, mitä heillä on. Kun *minimiohjelmassa* on asetettu *rinnakkain* maan sosialisointi ja osuuskunnat, on siihen tarvittu, sen tunnustamme, harvinaista kansalaisrohkeutta. Meidän minimiohjelmamme on toisaalta — Babeuf ja toisaalta hra Levitski⁴⁹. Tämä on verratonta.

Jos tähän ohjelmaan voitaisiin suhtautua vakavasti, niin meidän pitäisi sanoa, että pettäessään itseään sanahelinällä

socialistivallankumoukselliset pettävät myös talonpoikaa. Sehän on petosta, että muka „kaikenlaisilla osuuskunnilla” on vallankumouksellinen merkitys nykyisessä yhteiskunnassa ja että ne valmistelevat kollektivismia eivätkä lujita maaseututorvaristoa. Sehän on petosta, että muka maan sosialisointi voidaan esittää „*talonpoikaistolle*” „*mini-minä*”, jonain yhtä läheisenä kuin osuuskunnat. Jokainen sosialisti selittäisi meidän socialistivallankumouksellisillemme, että maan yksityisomistuksen hävittäminen voi nyt olla vain yleensä yksityisomistuksen hävittämisen välittömänä esikartanona, että pelkkä maan siirtäminen „työtekevien käyttöön” ei vielä tyydyttäisi proletariaattia, sillä miljoonat ja kymmenet miljoonat taloudelliseen häviöön joutuneet talonpojat eivät enää kykene hoitamaan taloutta maalla, vaikka heillä sitä olisikin. Ja näiden miljoonien taloudelliseen häviöön joutuneiden varustaminen työvälineillä, karjalla y.m. olisi jo kaikkien tuotantovälineiden sosialisoinnista ja vaatisi proletariaatin socialistista vallankumousta eikä talonpoikain liikettä maaorjuuden jätteitä vastaan. Socialistivallankumoukselliset sekoittavat maan sosialisoinnisen maan porvarillisen kansallistamisen kanssa. Abstraktisesti puhuen tämä jälkimmäinen on ajateltavissa kapitalismin perustalla, ilman palkkatyön hävittämistä. Mutta juuri noiden samojen socialistivallankumouksellisten esimerkki osoittaa sen tosiasian, että maan sosialisoinnivaatimuksen esittäminen poliisivaltiossa merkitsee luokkataistelun ainoan vallankumouksellisen periaatteen hämäröittämistä ja veden valamista kaikenlaisen virallisuuden myllyyn.

Eikä siinä kyllin, socialistivallankumoukselliset vajoavat suoranaisesti taantumuksellisuuteen asti, kun he nousevat vastustamaan meidän ohjelmaluonnoksemme vaatimusta: „kaikkien niiden lakien lakkauttaminen, jotka rajoittavat talonpojan määräysvaltaa maansa suhteen”. „Yhteisöperustaa” ja „tasasuhtaisuusperiaatetta” koskevan narodnikkilaisen ennakkoluulon nimessä he kieltävät talonpojalta sellaisen „alkeellisen kansalaisoikeuden” kuin on oikeus määrätä maastaan, he sulkevat rauhallisesti silmänsä todellisen yhteisön säätysulkeutuneisuudelta, heistä tulee... zemstvo-päälliköiden „valtion” säätämien ja tukemien poliisikieltojen puolustajia! Me luulemme, että ei ainoastaan hra Levitski, vaan myöskään hra Pobedonostsev ei suurestikaan säikähdä

sitä, että vaaditaan maan sosialisointia sen tasasuhtaista käyttöä varten, kun kerran tämä vaatimus esitetään miniminä, jonka ohessa esiintyvät sekä osuuskunnat että puolustetaan maamiehen kiinnittämistä poliisikeinoin hänen toimeentulonsa turvaavaan kruunun maaosuuteen.

Olkoon sosialistivallankumouksellisten agraariohjelma oppina ja varoituksena kaikille sosialisteille, havainnollisena esimerkkinä siitä, mihin johtaa aatteettomuus ja periaatteettomuus, jota eräät kevytmieliset henkilöt sanovat vapaudeksi dogmista. Niin pian kuin teot tulivat kysymykseen, ei sosialistivallankumouksellisilla ollut yhtään niistä kolmesta ehdosta, jotka ovat välttämättömiä johdonmukaisen sosialistisen ohjelman esittämiseksi: ei selvää lopullisen päämäärän aatetta, ei tähän päämäärään johtavan tien oikein ymmärtämistä eikä tarkkaa käsitystä asioiden todellisesta tilasta kyseisellä hetkellä ja tämän hetken lähimmistä tehtävistä. Sosialismin lopullisen päämäärän he ovat vain hämääneet sekoittamalla maan sosialisoinnin sen porvarillisen kansallistamisen kanssa, sekoittamalla toisiinsa pientä, tasasuhtaista maankäyttöä koskevan alkeellisen talonpoikaistaatteen ja nykyisen sosialismin opin, joka koskee kaikkien tuotantovälineiden siirtymistä yhteiskunnan omaisuudeksi ja sosialistisen tuotannon järjestämistä. Luokkataistelun vaihtaminen osuustoiminnan kehittämiseen antaa verrattoman kuvan siitä, kuinka he käsittävät sosialismin johtavan tien. Arvioidessaan Venäjän agraarikehityksen nykyhetkeä he unohtavat pikkuseikan: maaseutuamme ahdistavat maajuuden jätteet. Heidän teoreettisia katsoimuksiaan ilmaisevaa kuuluisaa kolminaisuutta: intelligenssi ja proletariaatti ja talonpoikaisto on nyt täydennetty yhtä kuuluisalla „ohjelma”-kolminaisuudella: maan sosialisointi — osuuskunnat — maaosuuteen kiinnittäminen.

Verratkaa tähän „Iskran” ohjelmaa, joka osoittaa yhteinäisen lopullisen päämäärän koko taistelevalle proletariaatille rajoittamatta sitä „minimiin”, madaltamatta sitä proletariaatin eräiden kehittymättömien kerrosten tai pientuottajain aatteisiin sopeutumisen vuoksi. Tämän päämäärän saavuttamisen tie on sama sekä kaupungissa että maaseudulla — proletariaatin luokkataistelu porvaristoa vastaan. Mutta paitsi tätä luokkataistelua maaseudullamme käydään yhä vielä toistakin taistelua: koko talonpoikaiston taistelua maajuuden jätteitä vastaan. Ja *tässä* taistelussa prole-

tariaatin puolue lupaa tukensa *koko* talonpoikaistolle pyrkien osoittamaan oikean päämäärän sen vallankumoukselliselle innolle, suuntaamaan sen kapinan sen todellista vihollista vastaan pitäen epärehellisenä ja arvoa alentavana suhtautua maamieheen kuten holhokkiin, salata siltä, että nykyään ja viipymättä se voi saavuttaa vain maaorjuuden kaikkien jälkien ja jätteiden täydellisen kumoamisen, vain raivata tien koko proletariaatin laajemmalle ja vaikeammalle taistelulle koko porvarillista yhteiskuntaa vastaan.

„Iskra” № 23, elokuun 1 pnä
ja № 24, syyskuun 1 pnä 1902

Julkaistaan „Iskra” lehden
tekstin mukaan
